ДУА «Міёрская сярэдняя школа № 2 імя М. Р. Ізварына»

Інтэлетуальная гульня
«Мая маленькая радзіма»

Складальнік Сушко В. І.

Тэма: “Мая маленькая радзіма”
Мэты: спрыяць фарміраванню пачуцця прыналежнасці да Айчыны, развіваць уменне працаваць у камандзе, будаваць лагічныя і зразумелыя для субяседніка выказванні; выхоўваць цікавасць і жаданне больш даведацца пра малую радзіму.
Форма правядзення: інтэллектуальная гульня.
Умовы правядзення гульні: гульня праводзіцца ў тры туры. У ёй можа прымаць улзел любая колькасць каманд, склад удзельнікаў якіх – 6 чалавек.

Ход мерапрыемства

1. Уступнае слова: знаёмства з правіламі гульні.
2. Гульня па турах.

Тур 1. “Алфавіт”

Умовы правядзення тура: адказы на пытанні ў гэтым туры пачынаюцца з адпаведнай літары алфавіта. Камандам перад пачаткам спаборніцтва выдаецца бланк, у якім удзельнікі запісваюць адказы і выстаўляюцца балы. За кожны правільны аказ налічваецца 1 бал. На абдумванне даецца 10 секунд.

Пытанні тура

Літ.	Заданне	Адказ
А	Назавіце аўтара герба горада Міёры.	Альхімовіч Т. А.
Б	Хто быў арганізатарам будаўніцтва новага Успенскага касцёла ў горадзе Міёры ў 1905 годзе?	Бародзіч Іосіф – ксёндз
В	У 2-ой палове XIX стагоддзя ля касцёла ў Міёрах праводзіліся кірмашы. У якім месяцы яны звычайна былі?	Верасень
Г	Вызначце па наступным апісанні, аб чым ідзе размова: “У блакітным полі іспанскага шчыта тры срэбныя хвалістыя пасы, над імі – срэбны лебедзь з паднятымі крыламі”.	Герб горада Міёры
Д	Рэвалюцыянер, палітычны дзеяч і таленавіты скульптар XIX стагоддзя, выхадзец з вёскі Забалоцце Міёрскага раёна.	Дмахоўскі Генрых
Е	Гідралагічны заказнік на тэрыторыі Міёрскага раёна.	Ельня
Ж	Гэты кароль у 1567 годзе даў гораду Дзісна новыя льготы і герб “Тры вежы з муру”.	Жыгімонт Аўгуст
З	Пра гэта прадпрыемства сёння мала хто з жыхароў горада Міёры згадае. Але вядома, што яно працавала да 1931 года. Што гэта было за прадпрыемства?	Зпалкавая фабрыка
І	У гэтай вёсцы Міёрскага раёна знаходзіцца адзіны ў Беларусі касцёл, пабудаваны ў стылі мадэрнізму.	Ідолта
К	Самае старажытнае паселішча Міёрскага раёна, апошнім гаспадаром якога быў Уладзіслаў Федаровіч, любіцель садоў і кветак.	Крычава
Л	Выява якой птушкі ўпрыгожвае герб горада Міёры?	Лебедзь
М	Суддзя земскі браслаўскі, што заснаваў праваслаўны манастыр у горадзе Міёры.	Мірскі Севасцян Святаполк
Н	У якім стылі пабудаваны Успенскі касцёл у Міёрах?	Неаготыка
О	Вёска Ворцы (Павяцкі сельсавет) Міёрскага раёна ў 1588 годзе адносілася да ўласнасці Сапегі пад крыху іншай назвай.	Ореч

	Як тады называлася гэтая вёска?	
П	Сёння гэта толькі вёска Міёрскага раёна, а ў XVI стагоддзі гэта быў горад, якому ў 1571 годзе кароль Жыгімонт Аўгуст даў Магдэбурскае права. Што гэта за вёска?	Пераброддзе
Р	Каму належыў горад Міёры ў 1633 годзе?	Рыле А.
С	Паэты – бацька і сын – выхадцы з Міёрскага раёна. Назавіце іх прозвішча.	Сушко Павел, Сушко Пётр
Т	Віцэ-адмірал, Герой Савецкага Саюза, выхадзец з горада Міёры. У яго гонар названа ў 2009 годзе вуліца роднага горада. Назавіце прозвішча гэтага чалавека.	Томка Я. А.
У	Назва гэтай вёскі славянскага паходжання, азначае “ўзвышша”. Сама ж вёска калісьці належыла роду Агінскіх Што гэта за вёска Міёрскага раёна?	Узмёны
Ф	Выхадзец Міёрскага раёна Аляксандр Дзмітрыевіч Панізнік – баец французскага Супраціўлення, калі вярнуўся ў родныя мясціны, ад сваіх аднавяскоўцаў у жарт атрымаў мянушку. Як яго называлі аднавяскоўцы?	Француз
Х	Да якога літаратурнага жанра адносіцца серыя кніг “Памяць” (“Памяць. Міёрскі раён”)?	Хроніка
Ц	Збіральнік фальклора, кіраўнік дзяржаўнага народнага хора БССР, нарадзіўся ў вёсцы Новы Пагост Міёрскага раёна.	Цітовіч І. І.
Ч	Жыхары гэтай вёскі ў гады Вялікай Айчыннай вайны ўваходзілі ў склад падпольнага партызанскага атрада “Масква” пад кіраўніцтвам настаўніцы А. М. Манцэвіч. Назавіце гэтую вёску.	Чэрасы
Ш	Беларускі мастацтвазнавец, уражэніц Міёрская раёна, мастак, у творчасці якога значнае месца займаюць матывы роднай Міёршчыны. Назавіце яго прозвішча.	Шамшур В. В.
Э	1712 год у горадзе Дзісна Міёрскага раёна быў названы “чорным часам”. Што дало гэтаму падставу?	Эпідэмія чумы
Ю	Назавіце прозвішча камандзіра партызанскай брыгады “Кастрычнік”, што дзейнічала ў гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Міёрскага раёна.	Юрчанка Ф. К.
Я	Першая буйная аперацыя брыгады Кароткіна – разгром нямецкага гарнізона на гэтай чыгуначнай станцыі. Назавіце гэтую станцыю.	Язвіна

Тур 2. “Брэйн-рынг”

Умовы правядзення тура: на падрыхтоўку адказу камандам даецца 1 мінута. Першай адказвае каманда, якая падала сігнал. Калі дадзены няправільны адказ, астатнім удзельнікам даецца яшчэ 30 хвілін. Кожны правільны адказ ацэньваецца ў 1 бал.

Пытанні тура.

1. У якім годзе Міёры атрымалі статус горада? (*1972 год*)
2. У кожнага горада ёсць месца, архітэктурнае збудаванне, што з’яўляецца візітнай карткай: Эйфелева башня – Парыж, Чырвоная плошча – Масква, Нацыянальная

бібліятэка – Мінск, Біг-Бэн – Лондан. Што з’яўляецца візітнай карткай горада Міёры? (*Набярэжная*)

3. “Бальшавіцкая трыбуна”, “Зара камунізму”, “Сцяг працы”. А сёння? (“*Міёрскія навіны*”)
4. Дзе ў гады Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі раёна знаходзіўся партызанскі аэрадром? (*вёска Ельня*)
5. Якія вуліцы горада Міёры названы ў гонар землякоў? (*С. Закрэўскага, Я. А. Томка*)
6. “Тры вежы з муру”, “Ладдзя”, “На зялёным полі залаты сноп ільну”. Аб чым ідз гаворка? (*Герб горада Дзісна*)

Тур 3. “Паняцці”

Умовы правядзення тура: камандам даецца 6 паняццяў: “паэт”, “дойлідства”, “вада”, “мастак”, “суполка”, “святыня”. Удзельнікам неабходна адказаць, што ці хто схаваны за гэтымі паняццямі. Для гэтага прапануюцца тры азначэнні да кожнага паняцця. Калі каманда дала правільны адказ пасля першага азначэння, яна атрымлівае 3 балы, калі пасля другога – 2 балы, пасля трэцяга – 1 бал. Паняцці выбіраюцца па чарзе кожнай камандай. Права адказаць мае толькі тая каманда, якая выбрала гэта паняцце.

Паэт

1. Паэт пачаў друкавацца ў раённай газеце ў 1954 годзе. Аўтар гумарыстычна-сатырычных зборнікаў, першага ў беларусі вянк парадыйных санетаў. Плённа працаваў у лірыцы.
2. На выбар шляху гэтага чалавека аказала непасрэднае ўздзеянне творчасці бацькі.
3. Памяць аб ім у горадзе Міёры была ўвасоблена ў мемарыяльнай дошцы на будынку школы, якую ён скончыў у 1956 годзе. (*Сушко Пётр Паўлавіч*)

Дойлідства

1. Самы старажытны будынак на тэрыторыі раёна, пабудаваны ў 1750 годзе з цэглы ў стылі барока. У час паўстання 1831 года быў часткова разбураны і адноўлены ў першапачатковым выглядзе толькі ў 1898 – 1910 гг.
2. Аб’ёмна-прасторавая кампазіцыя дома сіметрычна-восевая, трохчастковая. Цэнтральны двухпавярховы аб’ём завершаны фігурным франтонам, бакавыя – трохвугольнымі франтонамі з авальнымі люкамі. Будынак мае масіўны цокальны паверх з лучковымі праёмамі. Да галоўнага ўваходу вялдзе шырокая двухбаковая лесвіца з тэрасай.
3. Дом – цэнтральная пабудова сядзібы, размешчанай на паўночна-заходняй ускраіне вёскі на левым беразе Дзвіны. Гэта белы палац быў узведзены мясцовымі майстрамі для пісара Вялікага Княства Літоўскага. (*Сядзібны дом Лапацінскіх у вёсцы Лявомпаль*)

Вада

1. Адно з найбольш буйных азёр Міёрскага раёна (5, 42 км^2). У ім самая нізкая мінеральнасць вады.
2. Адносіцца да дыстрофных, але зарастае слаба. Знаходзіцца ў ліку самых чыстых.

3. Адносіцца да групы балотных азёр, размешчана на тэрыторыі аднаіменнага гідралагічнага заказніка (*Ельня*)

Мастак

1. Выхадзец з Міёрскага раёна. Працуе ў ВДПУ імя П. М. Машэрава з 1970 года. Дацэнт, прафесар.
2. Адзін з першых беларускіх даследчыкаў творчасці Малевіча, Шагала, Лісіцкага, іншых мастакоў у паслярэвалюцыйным Віцебску.
3. Актыўна займаецца творчай дзейнасцю. Удзельнік мастацкіх выстаў. Праце ў станкавай графіцы. Стварыў серыю графічных работ. (*В. В. Шамшур*)

Суполка

1. Для размяшчэння гэтай установы былі перабудаваны і добра прыстасаваны будынкі царскай турмы ў горадзе Дзісна.
2. Апекаваўся над установай ксёндз Рыгор Пірамовіч, а ўзначальваў доктар Тадэвуш Станеўскі, па ініцыятыве якога выдаваўся часопіс “Наш голас”.
3. Гэта ўстанова праіснавала да 17 верасня 1939 года і заўсёды была на высокім узроўні адукацыі і выхавання таго часу. (*Дзісненская гімназія*)

Святыня

1. Найбольш старажытны з культавых устаноў, якія поўнасцю або часткова захаваліся (1773 г.) на тэрыторыі Міёрскага раёна.
2. Ён вельмі пацярпеў у гады Вялікай Айчыннай вайны і да гэтага часу не адрэстўрыраваны.
3. Рэшткі гэтага архітэктурнага помніка можна пабачыць у горадзе Дзісна. (*Францысканскі касцёл горада Дзісна*)

3. Падвядзенне вынікаў. Узнагарода пераможцаў.